

Handelingskader (kwartsloze) ballast versie 21 november 2023

LET OP: Voor de meest actuele versie van het handelingskader zie

<https://www.prorail.nl/samenwerken/leveranciers/veilig-werken/kwartshoudende-ballast/onderzoek-en-beleid>

Inhoudsopgave

Handelingskader (kwartsloze) ballast versie 21 november 2023	1
<i>Achtergrond</i>	1
<i>Arbeidshygiënische strategie (AHS)</i>	1
<i>Kwartsloze ballast</i>	2
<i>Beleid per 17 oktober 2023</i>	2
<i>Roadmap bronbestrijding kwartsstof bij werken met ballast</i>	2
Verdeling van beschikbare kwartsloze ballast.....	3
1. Projecten in realisatie	3
2. Projecten in aanbesteding.....	4
3. Projecten in voorbereiding.....	5
4. PGO Contracten	6
Voorbeeld Redeneerlijn AHS in V&G-plan	8

Achtergrond

De gezondheid van onze medewerkers en die van de spoorwerkers is erg belangrijk voor ProRail. We werken samen met de branche aan het vervullen van de opdracht om te zorgen voor een veilig berijdbaar en beschikbaar spoor. Bij ballastwerkzaamheden kan 'respirabel kwartsstof' vrijkomen, doordat veel van de gebruikte ballast het mineraal kwarts bevat. Om het gezondheidsrisico van kwartsstof bij het werken met kwartshoudende ballast te mitigeren hebben we samen met de branche veel maatregelen getroffen. Het gaat hier om technologische en individuele maatregelen zoals nathouden van ballast, de SALT (Stofarme Lostrein) en het gebruik van mondkapjes.

Om het werken met ballast nog veiliger te maken werken we gefaseerd tot naar het toepassen van kwartsloze ballast in het Nederlandse spoor. Kwartsloze ballast is schaars, er is onvoldoende om alle werkzaamheden aan het Nederlandse spoor met 'kwartsloos' uit te voeren. Daarom passen we de beschikbare kwartsloze ballast nu toe in ingesloten ruimtes (stations, tunnels, kunstwerken en emplacementen). Daarnaast werken we er naartoe om het aanbod van kwartsloze ballast te vergroten en zorgt ProRail ervoor dat de kwartsloze ballast die er is, geprioriteerd en gebruikt wordt. Zo krijgt de bronaanpak binnen de Arbeidshygiënische strategie voor het veilig werken met spoorballast steeds verder vorm en kunnen in de tussentijd goed onderbouwde V&G-plannen worden opgesteld.

Arbeidshygiënische strategie (AHS)

De AHS verlangt dat de maatregelen die genomen worden om veilig en gezond te werken in een bepaalde volgorde worden genomen. Dit bepaalt de keuzes voor de oplossing voor veilig werken. Eerst wordt naar de bron van het probleem gekeken, dan naar collectieve maatregelen, vervolgens naar individuele maatregelen en pas op het laatst naar persoonlijke beschermingsmiddelen.

Als bijvoorbeeld bronbestrijding niet kan dan wordt naar een stap lager in de strategie gekeken. Het is echter alleen toegestaan als deze keuze goed onderbouwd is. Er kan naar technische, uitvoerende en economische redenen worden gekeken waarbij het afdalen in de arbeidshygiënische strategie nooit ten koste van de veiligheid en gezondheid mag gaan. Voor kwartststof kijkt de arboret niet naar proportionaliteit. Kwarts staat op de lijst kankerverwekkende stoffen en mag niet worden toegepast als er een technisch alternatief beschikbaar is.

Kwartsloze ballast

Kwartsloze ballast die voldoet aan onze strenge technische en duurzaamheidseisen is momenteel zeer schaars. Deze eisen stellen we in productspecificaties (SPC). ProRail onderzoekt welke steengroeves in Europa mogelijk kwartsloze spoorballast kunnen leveren. Voor kwartsloze ballast is een aparte productspecificatie (SPC000353) gemaakt. Zo weten we zeker dat de kwartsloze ballast net zo betrouwbaar is als de kwartshoudende ballast.

In plaats van toepassen van kwartsloze ballast kunnen ook procesmaatregelen worden genomen als onderdeel van bronbestrijding. Je kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan het 'inpakken' of verlijmen van ballast. Dit voorkomt ook dat bij verwerking kwartststof kan ontstaan. In de markt zijn hiervoor nu nauwelijks middelen of technieken beschikbaar. ProRail heeft daarom een onderzoek & ontwikkelopdracht in de markt gezet waarvan de eerste proeven vanaf 2023 plaatsvinden.

In Nederland wordt met spoorballast uit diverse groeves gewerkt. De hoeveelheid kwartststof die vrijkomt uit de stenen bij het verwerken ervan verschilt per groeve en heeft geen relatie met het kwartstgehalte in een steen. ProRail heeft voor alle gecertificeerde groeves onderzocht hoeveel kwartststof bij verwerking vrijkomt. Op basis van dit onderzoek zijn er 3 groeves uitgesloten van levering.

Beleid per 17 oktober 2023

Blootstelling aan hoge concentraties kwartststof is schadelijk voor de gezondheid. In ingesloten ruimtes is het risico op blootstelling hoger. Daarom past ProRail schaarse kwartsloze ballast toe in spoortunnels, spooronderdoorgangen en bij perrons. Spoor ter hoogte van perrons kunnen vanwege overkappingen ook (deels) ingesloten zijn. Met perrons bedoelen we al het spoor gemeten tot 25 meter vanaf de kop inclusief perronspoor en het direct naastgelegen spoor.

Om het risico van vermenging van al kwartsloos uitgevoerd spoor te voorkomen wordt ook in de PGO-contracten het liggingsonderhoud met kwartsloze ballast uitgevoerd.

Voor overig spoor is er beperkt kwartsloze ballast beschikbaar om toe te passen. ProRail past dit toe indien beschikbaar. Hergebruik op locatie is toegestaan. ProRail blijft samen met de markt actief zoeken naar meer groeves met kwartsloze ballast.

Roadmap bronbestrijding kwartststof bij werken met ballast

ProRail heeft samen met de sector en de Arbeidsinspectie een roadmap opgesteld voor bronbestrijding van kwartststof bij werken met spoorballast. De kern van deze roadmap is als volgt:

- Bronaanpak is het uitgangspunt. We streven naar bronaanpak bij het beperken/ voorkomen van risico op blootstelling aan respirabel kwartststof en daarom willen we in plaats van nieuwe kwartshoudende ballast nieuwe kwartsloze ballast toepassen. Als er aantoonbaar en onderbouwd door ProRail geen bronaanpak mogelijk is omdat kwartsloze ballast niet beschikbaar is, mag er worden afgeschaald (in de AHS) naar kwartshoudende ballast. Dit is conform de Arboret.
- Op basis van (lopend) onderzoek heeft ProRail momenteel geen zicht op voldoende kwartsloze ballast. Voor ingesloten ruimtes (deel 1 van de arbo eis) is er voldoende kwartsloze ballast aanwezig, voor overig spoor (deel 2 van de arbo eis) niet.
- Vanwege het huidige tekort aan kwartsloze ballast voor deel 2 van de eis prioriteert ProRail landelijk de beschikbare kwartsloze ballast naar de specifieke projecten. Deze prioritering

- (onderbouwing) leggen we landelijk vast en deze keuze zal met de Nederlandse Arbeidsinspectie gedeeld worden in de voortgangsrapportages.
- ProRail legt de uitkomst van de prioritering vast in de specifieke V&G-O plannen (BTO-keuze).
 - ProRail is als opdrachtgever verantwoordelijk voor en aanspreekbaar op de BTO-keuze.
 - Als de BTO-keuze kwartshoudende ballast is kan de aannemer werken met kwartshoudende ballast. Er moeten dan uiteraard wel maatregelen door de aannemer worden genomen op basis van de arbeidshygiënische strategie om blootstelling aan respirabel kwartsstof te voorkomen conform de Arbocatalogus Railinfra.
 - Er is geen vervangingsplicht van kwartshoudende ballast. Kwartsloze ballast mag op kwartshoudende ballast worden toegepast als niet alle kwartshoudende ballast wordt verwijderd.
 - Locaties waar vermenging van kwartsloze en kwartshoudende ballast plaatsvindt, worden geregistreerd in het V&G dossier (Arbobesluit artikel 2.30, lid c). Voor toekomstige werkzaamheden is dan het uitgangspunt dat de locatie volledig kwartshoudend is.

Wat betekent dit voor mijn project?

Hieronder is voor de verschillende projectsituaties beschreven hoe moet worden gehandeld. In alle situaties gaat het alleen om spooronderhoud en of vernieuwing waar vervangen en/of vernieuwen van het ballastbed onderdeel is van de scope.

Verdeling van beschikbare kwartsloze ballast

H&B Grondstoffen importeert vanuit 3 gecertificeerde groeves kwartsloze ballast naar Nederland. De lijst gecertificeerde groeves is te vinden op <https://www.prorail.nl/siteassets/homepage/samenwerken/leveranciers>. Met de importeur is voor 2023 en 2024 afgesproken dat projecten in tunnels, spooronderdoorgangen, bij perrons en PGO voorrang hebben. Opdrachtnemers zijn zelf verantwoordelijk voor de inkoop van kwartsloze ballast bij H&B grondstoffen.

Er is momenteel beperkt meer kwartsloze ballast beschikbaar voor toepassing op de vrije baan. ProRail bepaalt hiervan de inzet. Opdrachtnemers krijgen dit via de projectlijn te horen middels een VTW of vooraf in de scope opgenomen in het aanbestedingsdossier. Afstemming vanuit ProRail via Johan Schaap, johan.schaap@prorail.nl of Judith Nijeboer, judith.nijeboer@prorail.nl

1. Projecten in realisatie

Ik heb een lopend contract en alleen scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- Bij de werkzaamheden die onder de kap/in tunnel worden uitgevoerd dient kwartsloze ballast te worden gebruikt, als dit niet in de aanbesteding zat is dit een scope wijziging;
- Met 'onder de kap/in tunnel' bedoelen we spoortunnels, spooronderdoorgangen en werk bij perrons. Voor perrons is de demarcatie tot 25 meter gemeten vanaf de kop van het perron. Inclusief perronspoor en daarnaast gelegen spoor. Een bredere demarcatie kan uitvoeringstechnisch nodig zijn, dit dient binnen het project te worden afgestemd;
- Indien in de aanbesteding kwartsloze ballast niet is voorgeschreven maar er is wel kwartsloze ballast beschikbaar neemt de bouwmanager contact op met de aannemer. Middels een VTW-OG wordt de scopewijziging contractueel afgestemd;
- De bouwmanager zorgt dat het project bekend is bij de importeur H&B grondstoffen, hiervoor zijn tonnages en uitvoeringsdatums nodig (contact loopt via Johan Schaap of Judith Nijeboer);

- De aannemer koopt de kwartsloze ballast in bij de importeur;
- Indien er geen kwartsloze ballast tijdig beschikbaar is wordt het werk niet uitgevoerd;
- Waar nodig moet het V&G plan worden geactualiseerd.

Ik heb een lopend contract en geen scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op “overig spoor”. Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- De momenteel beperkt beschikbare kwartsloze ballast wordt met prioriteit toegepast in onder de kap/in tunnels en bij kleinschalig onderhoud. Bij andere werkzaamheden wordt indien beschikbaar gewerkt met kwartsloze ballast. ProRail geeft dit aan middels een VTW-OG. Als er geen kwartsloze ballast beschikbaar is, kan er worden afgeschaald in de AHS;
- Indien hergebruik op locatie onderdeel is van het plan is dit toegestaan. Nieuw aan te voeren ballast is kwartsloos. Indien er geen kwartsloze ballast beschikbaar is wordt gekeken naar de beschikbaarheid van kwartshoudende ballast waarbij relatief het minste respirabel kwartsstof vrijkomt bij werkzaamheden;
- Voorbeeld voor een redeneerlijn AHS is bijgevoegd;
- Waar nodig moet het V&G plan worden geactualiseerd.

Ik heb een lopend contract en gedeeltelijk scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- Zie hiervoor “lopend contract en scope onder de kap/in tunnel”;
- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op “overig spoor”. Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- Aanvullend voor het deel dat niet onder de kap wordt uitgevoerd handelen volgens het “lopend contract en geen scope onder de kap/in tunnel”.

2. Projecten in aanbesteding

Ik heb een contract in aanbesteding en scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- ProRail schrijft kwartsloze ballast voor, minimaal voor de scope “onder de kap/in tunnel”;
- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op “overig spoor”. Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- Indien in de aanbesteding kwartsloze ballast (nog) niet is voorgeschreven wordt de aanbesteding afgerond;
- Na aanbesteding wordt gewerkt volgens beschrijving bij ‘projecten in realisatie’.

Ik heb een contract in aanbesteding en geen scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- ProRail schrijft indien beschikbaar kwartsloze ballast voor;

- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op “overig spoor”. Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- Indien in de aanbesteding kwartsloze ballast (nog) niet is voorgeschreven wordt de aanbesteding afgerond;
- Na aanbesteding wordt gewerkt volgens beschrijving bij ‘projecten in realisatie’.

Ik heb een contract in aanbesteding gedeeltelijk scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- ProRail schrijft kwartsloze ballast voor, minimaal voor de scope “onder de kap/in tunnel”;
- Indien in de aanbesteding kwartsloze ballast (nog) niet is voorgeschreven wordt de aanbesteding afgerond;
- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op “overig spoor”. Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- Na aanbesteding wordt gewerkt volgens beschrijving bij ‘projecten in realisatie’.

3. Projecten in voorbereiding

Ik heb een contract in voorbereiding en scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- Voor de werkzaamheden onder de kap/in tunnel wordt de scope aangepast op het gebruik van kwartsloze ballast onder de kap en in tunnels;
- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op “overig spoor”. Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- Na aanbesteding wordt gewerkt volgens beschrijving bij ‘projecten in realisatie’.

Ik heb een contract in voorbereiding en geen scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- Indien beschikbaar wordt in de aanbesteding kwartsloze ballast voorgeschreven. Als er geen kwartsloze ballast beschikbaar is wordt dit in de aanbesteding aangegeven en mag een aannemer het werk op overig spoor met kwartshoudende ballast uitvoeren;
- De momenteel beperkt beschikbare kwartsloze ballast wordt met prioriteit toegepast in tunnels, onder overkappingen en ter hoogte van perrons. Bij andere werkzaamheden wordt gewerkt met kwartsloze ballast indien beschikbaar. Als dit niet beschikbaar is mag er gebruik worden gemaakt van kwartshoudende ballast voor scope op overig spoor.
- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op “overig spoor”. Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- Als er geen scope onder de kap/in tunnel is, is het uitgangspunt eerst hergebruik van ballast en daarna nieuwe of ballast kiezen uit de gecertificeerde en toegestane groeves (zie hiervoor de website van prorail);

- Voor de realisatie handelen volgens beschrijving onder 'projecten in realisatie'.
- Voorbeeld redeneerlijn AHS tbv V&GO-plan is bijgevoegd.
- Waar nodig moet het V&G plan worden geactualiseerd.

Ik heb een contract in voorbereiding en gedeeltelijk scope onder de kap/in tunnel: hoe ga ik nu te werk?

- Voor de werkzaamheden wordt de scope aangepast op het gebruik van kwartsloze ballast "onder de kap/in tunnel". Als er geen kwartsloze ballast beschikbaar voor "overig spoor" dan geeft ProRail dit aan en mag een aannemer het werk op de vrije baan met kwartshoudende ballast uitvoeren;
- Zolang er een tekort is aan kwartsloze ballast bepaalt de werkgroep ballast van ProRail de inzet van kwartsloze ballast op "overig spoor". Toewijzing naar specifieke projecten wordt gecommuniceerd naar de projectmanager en/of bouwmanager.
- Voor de realisatie handelen volgens beschrijving onder 'projecten in realisatie';
- Voorbeeld redeneerlijn AHS tbv V&GO-plan is bijgevoegd.

4. PGO Contracten

- Voor PGO-contracten is het gebruik van kwartsloze ballast aan de baan met ingang van januari 2022 voorgeschreven en per medio 2022 geïmplementeerd.
- Het gebruik van kwartsloze ballast geldt alleen voor de huidige nieuwe aanvoer van ballast, hiervoor schrijven we voor dat dit kwartsloze ballast is;
- PGO-aannemers nemen contact op met H&B grondstoffen m.b.t. levering van kwartsloze ballast;
- Indien H&B grondstoffen niet of niet tijdig kan leveren deelt opdrachtnemer dit met de gebiedsmanager;
- De gebiedsmanager neemt contact op met Johan Schaap of Judith Nijeboer;
- Voor de verrekening van deze scopewijziging zijn via de contractuele lijn wijzigingsverzoeken verstuurd;

Q&A (stand 13/11/2023)

Waarom passen we kwartsloze ballast toe?

Blootstelling aan hoge concentraties respirabel kwartsstof is schadelijk is voor de gezondheid. De Arbowet geeft aan dat als er een technisch beschikbaar alternatief is dit moet worden gebruikt. ProRail houdt zich aan de wet en past kwartsloze ballast toe bij werk in ingesloten ruimtes en PGO en breidt het aanbod uit en verwerkt dat.

Waar passen we kwartsloze ballast toe?

In ingesloten ruimtes en bij PGO. Per 2023 is beperkt meer kwartsloze ballast beschikbaar, die wordt toegepast bij projecten op de vrije baan.

Waarom passen we niet overal kwartsloze ballast toe?

Kwartsloze ballast is beperkt beschikbaar. Elke stap die wordt gezet richting kwartsloos werken gaat gepaard met maatregelen die impact hebben op de branche. Daarom kiest ProRail voor een beheerste en gefaseerde aanpak waarbij relevante stakeholders actief worden meegenomen. En in samenspraak met de NL Arbeidsinspectie.

Hoe gaat ProRail ervoor zorgen dat er een groter aanbod van kwartsloze ballast komt?

ProRail laat bij verschillende groeves in Europa de beschikbaarheid van kwartsloze ballast onderzoeken. Ook zijn we in gesprek met andere spoorbeheerders, aannemers en leveranciers om mogelijkheden te verkennen. Als er concreet meer aanbod mogelijk is zal ProRail de markt stimuleren om deze kwartsloze ballast ook naar Nederland te krijgen.

Moeten de maatregelen tegen stofvorming nog steeds genomen worden wanneer je kwartsloze ballast toepast?

Bij het werken met (kwartsloze) ballast komt respirabel stof vrij en hiervoor geldt ook een grenswaarde waarbinnen moet worden voldaan. Daarom hanteert ProRail ook de strengste normen aan ballast m.b.t. stofvorming. Dit is vastgelegd in de huidige SPC (product specificatie) voor kwartsloze ballast. Ook in de nieuwe SPC voor kwartsloze ballast is stof een belangrijk criterium.

Bij het werken met ballast, ongeacht of de ballast kwartsloos is of niet, zijn altijd aanvullende collectieve en individuele maatregelen tegen stofvorming of blootstelling aan stof nodig in overeenstemming met Arbocatalogus Railinfra. Doordat ook kwartsloze ballast stof bij verwerking is het ook van belang bij depots rekening te houden met de omgeving.

Welke impact heeft dit op het domein duurzaamheid?

Een mogelijke transitie naar kwartsloze ballast heeft waarschijnlijk effect op onze (milieu)duurzaamheidsdoelstellingen. Bij keuzes wordt dit aspect altijd meegenomen.

Ik heb een werk in uitvoering in een woonwijk, zijn er dan extra maatregelen nodig? Of waarom passen we hier geen kwartsloze ballast toe?

We willen overlast voorkomen en geen/minimaal stof is beter dan wel stof > kijk of je maatregelen kunt nemen.

Wanneer wordt de scope uitgebreid en gaan we ook niet alleen in tunnels/onder de kap?

Een overgang naar kwartsloze ballast heeft impact op de bedrijfsvoering. Uitbreiding van de scope kan alleen als er voldoende kwartsloze ballast beschikbaar is en er tijd is om de productiemethoden aan te passen.

Welke acties/ maatregelen moeten er beschreven zijn in het V&GO/U plan?

De acties die moeten worden overwogen/ genomen staan beschreven in het format voor het V&GO plan. Een voorzet voor een redeneerlijn in het kader van de AHS is bijgevoegd. Als bijlage bij dit document.

Wat is de demarcatielijn van "onder de kap"?

Onder de kap zijn spoortunnels, spooronderdoorgangen en perrons. Met perrons bedoelen we het perronspoor en het daar direct naast gelegen spoor tot 25 meter gemeten vanaf de kop van het perron. Viaducten over het spoor zitten niet in de generieke scope van 'onder de kap'. Deze objecten worden specifiek bekeken door de RSE en indien nodig toegevoegd aan de scope van een project.

Moet ik mijn project stilleggen wanneer er geen kwartsloze ballast beschikbaar is?

Als er aantoonbaar geen kwartsloze ballast beschikbaar is en er wordt gewerkt op overig spoor, mag er met onderbouwd worden afgeschaald in de AHS. Werkzaamheden kunnen veilig doorgaan mits de goede Arbo-maatregelen worden getroffen. Welke maatregelen dit zijn is terug te vinden in het V&G plan en de Arbocatalogus

Hoe leggen we de toepassing van Kwartsloze ballast vast in het V&G Dossier?

Het afdalen in de AHS moet onderbouwd met een redeneerlijn. Een voorbeeld hiervoor is bijgevoegd. Met de Werkkamer Arbo van Railalert wordt gewerkt aan een generieke redeneerlijn.

Hoe gaan we om met hergebruik en vermenging van kwartsloze ballast met niet kwartsloze ballast?

Vermenging is toegestaan. In de scope van het werk wordt door ProRail aangegeven of er sprake is van (deel)vernieuwing.

Hoe prioriteren we wanneer er meer kwartsloze ballast beschikbaar is dan er in tunnels/onder de kap wordt gebruikt? Waar passen we het de extra capaciteit toe?

ProRail bepaalt de prioriteit en geeft dit mee aan de projecten via een VTW of in de scope van de aanbesteding.

Waar kan ik de lijst gecertificeerde groeves vinden?

De is te vinden op <https://www.prorail.nl/siteassets/homepage/samenwerken/leveranciers>. Groeves Jelsla, Glensanda en Taben-Rodt zijn uitgesloten van levering.

Voorbeeld Redeneerlijn AHS in V&G-plan

Gebruik spoorballast in Project PROJECTNAAM

8/3/2022

Bij verwerking van spoorballast kan respirabel stof vrijkomen. Respirabel stof is bij blootstelling aan hoge concentraties schadelijk voor de gezondheid. Indien de spoorballast kwarts bevat, kan er tevens respirabel kwartsstof vrijkomen. Respirabel kwartsstof is bij blootstelling aan hoge concentraties kankerverwekkend. Vanuit de Arbeid hygiënische strategie (AHS) moet uitgegaan worden van bronbestrijding als het gaat om mitigeren van het risico op respirabel (kwarts)stof bij de verwerking van spoorballast.

Project PROJECTNAAM is een onderhoudsproject, derhalve kan de technische opbouw van de baan (traditioneel ballastbed) niet worden veranderd. Er is geen technisch alternatief voor opbouw van het ballastbed beschikbaar waarbij het generieke risico op respirabel stof wordt weggenomen. Hierom is het noodzakelijk om af te dalen in de AHS en collectieve en individuele maatregelen volgens met Arbocatalogus Railinfra te nemen om blootstelling aan respirabel stof te voorkomen.

Voor het risico op blootstelling aan respirabel kwartsstof is de bronmaatregel het gebruik van kwartsloze spoorwegballast. Hiermee wordt niet het generieke risico op respirabel stof weggenomen. In 2024 is maar zeer beperkt kwartsloze ballast beschikbaar. De inzet van deze beperkte hoeveelheid wordt door ProRail met ingang van 1 januari 2022 geprioriteerd naar werkzaamheden 'onder de kap' (in tunnels, onder overkappingen, nabij perrons en bij PGO-contracten). Project PROJECTNAAM heeft geen werkzaamheden 'onder de kap'. Er is voor project PROJECTNAAM derhalve geen kwartsloze ballast beschikbaar. Omdat er voor Project PROJECTNAAM geen kwartsloze spoorballast beschikbaar is moet er conform AHS afgedaald worden naar het gebruik van collectieve en individuele maatregelen conform Arbocatalogus Railinfra voor het mitigeren van het risico op blootstelling aan respirabel (kwarts)stof.

Het vervangen van de huidige kwartshoudende spoorballast voor nieuwe kwartshoudende spoorballast geeft geen significante veiligheidswinst. Theoretisch heeft de bestaande ballast mogelijk een hogere kwartsstof emissie bij verwerking. Er zijn momenteel echter geen toegankelijke testen beschikbaar om dit eenduidig vast te stellen. Daarnaast zou een test ook breder moeten worden bekeken. Weghalen en afvoeren van de oude spoorballast in combinatie met grotere aanvoer van nieuwe ballast leidt tot andere en/of meer handelingen in de aan- en afvoer. De kans op blootstelling aan stof is naar verwachting hoger in vergelijking met hergebruik van bestaande ballast met een beperkte nieuwe aanvoer.

Gegeven dat er geen technisch alternatief beschikbaar is voor het gebruik van kwartshoudende spoorballast wordt voor Project PROJECTNAAM gekozen voor collectieve en individuele maatregelen conform Arbocatalogus Railinfra om het risico op blootstelling aan respirabel (kwarts)stof te mitigeren. In het werk wordt de bestaande kwartshoudende ballast hergebruikt. Waar nieuwe spoorballast nodig is, wordt dit aangevuld met spoorballast met een relatief lage kwartstofemissie. ProRail heeft hiervoor op dit moment (CHECK VIGEREND BELEID OP PRORAIL.NL) 6 groeves gecertificeerd en toegestaan waaruit vrij kan worden gekozen.